

จังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพเพชรกับภูเขาและไร่ยาสูบ

คำขวัญประจำจังหวัด

“เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพเมืองเก่า เขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุนผาเมือง”

สถานที่น่าสนใจของจังหวัดเพชรบูรณ์

เขาค้อ

เขาค้อ เป็นชื่อเรียกรวมบริเวณเทือกเขาน้อยใหญ่ของทิวเขาเพชรบูรณ์ มีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เหตุผลที่เรียกเขาค้อ เพราะสภาพในป่านั้น มีต้นค้อขึ้น

หนังสือเสริมประสบการณ์ “เมืองไทยน่ารู้” ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

มากกว่าพื้นที่อื่น ภูเขาที่สำคัญในทิวเขานี้ได้แก่ เขาค้อมียอดสูงประมาณ 1,174 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล เขาย่ามียอดสูงประมาณ 1,290 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล และเขาใหญ่มียอดสูงประมาณ 865 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล นอกจากนั้นก็ยังมีเขาตะเคียนโง๊ะ เขาหินตั้งบาตร เขาห้วยทราย เขาอุ้มแพ

ลักษณะป่าไม้ในแถบนี้มีเขตป่าเต็งรังหรือป่าไม้สลัดใบ ป่าสนและป่าดิบที่นำสนใจก็คือ พันธุ์ไม้ตระกูลปาล์ม ลักษณะคล้ายต้นตาล แต่ออกผลเป็นทะลายหมาก แม้ปัจจุบันป่าจะถูกถางไปมากก็ตาม แต่ในเขตเขาค้อ ก็ยังมีให้เห็นอยู่บ้างภูมิอากาศเขาค้อเย็นตลอดปี และค่อนข้างเย็นจัดในฤดูหนาว

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์

การขยายพันธุ์ผักตึ๊ก

ผักตึ๊ก เป็นพืชจำพวกวานขึ้นในป่า ที่มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุม อากาศเย็นชื้น เช่น บริเวณเชิงเขาที่มีน้ำตก หรือลำธารไหลผ่าน

ผักตึ๊ก

ปัจจุบันชาวบ้านในตำบลวังบาลได้ขยายพันธุ์ ผักตึ๊ก โดยการแยกหน่อปลูกลงในดินที่มีลักษณะดังกล่าว ส่วนของผักตึ๊กที่นำมาใช้ทำอาหาร ได้แก่ ช่อดอกซึ่งมีสีเขียวอมม่วง

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

โดยออกดอกในช่วงเดือนพฤศจิกายนเท่านั้น และออกดอกเพียงปีละครั้งจึงมีราคาแพงมาก ผักดีกั้ง มีรสหอมหวาน ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นที่มาของชื่อ ได้มีผู้ให้ความหมายของผักดีกั้งว่า หมายถึง ดีปลา ผักดีกั้งสามารถใช้รับประทานสดเพื่อแก้ม้ามต่าง ๆ หรือใช้แกงก็ได้

จังหวัดสุโขทัย

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประทับบนพระแท่นมณี
ศิลา

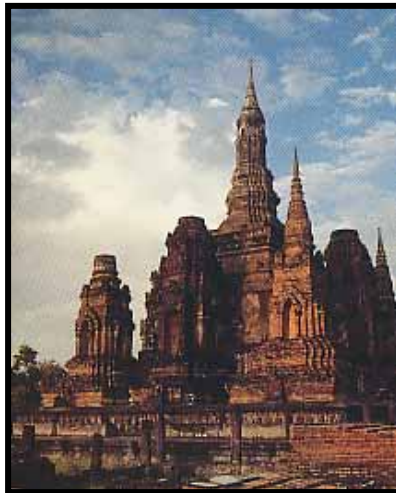

คำขวัญประจำจังหวัด

“มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพระพุทธศาสนา งามตาผ้าตีนจก
สังคมโลกทองโบราณ สักการแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข”

สถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดสุโขทัย

วัดมหาธาตุ

เป็นวัดใหญ่อยู่กลางเมืองสุโขทัย ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมือง สร้างสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีพระเจดีย์ต่างๆ รวมถึง 200 องค์ นับเป็นวัดสำคัญประจำกรุงสุโขทัยมีพระเจดีย์มหาธาตุ ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ศิลปะแบบสุโขทัยแท้ ตั้งเป็นเจดีย์ประธานล้อมรอบเจดีย์ 8 องค์ บนฐานเดียวกัน คือ ปรากฏศิลาแลงตั้งอยู่ที่ทิศทั้ง 4 และเจดีย์แบบศรีวิชัยผสมลังกาคือด้วยอิฐอยู่ที่มุมด้านตะวันออกบนเจดีย์ประธานมีวิหารขนาดใหญ่ก่อด้วยศิลาแลงมีแท่นซึ่งเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ พระศรีศากยมุนี ปัจจุบันได้รับการเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร ที่ด้านเหนือและด้านใต้เจดีย์มหาธาตุมีพระพุทธรูปยืนภายในซุ้มพระเรียกว่า “พระอัฐารส” ด้านใต้ยังพบแท่นหินเรียกว่า “ขอมดำดิน”

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุโขทัย

ผ้าทอหาดเสี้ยว

การทอผ้า เป็นหัตถศิลป์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาที่เฉลียวฉลาด ความเพียรพยายามของมนุษย์ที่นำเส้นใยจากวัสดุมาถักทอเป็นผืนผ้า มีลวดลายงามสะกดตาแก่ผู้พบเห็น เป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษ จากรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย และส่งต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลาน บ่งบอกถึงชาติตระกูลที่สืบเชื้อสายกันต่อมา โดยเฉพาะการทอผ้าเป็นวิถีชีวิตหนึ่งของชาวไทยพวน

ไทยพวนบ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย บรรพบุรุษได้อพยพจากประเทศลาว เมื่อ 100 ปีมาแล้ว เช่นเดียวกับไทยพวนที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี และที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เมื่อว่างเว้นจากการทำนาในยามว่าง จะทอผ้าเป็นงานอดิเรก โดยเฉพาะผ้าชิ้นดินจกที่บ้านหาดเสี้ยว เป็นผ้าพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อแห่งหนึ่งในเมืองไทย ไม่แพ้ผ้าชิ้นจากถิ่นอื่น โดยเฉพาะชิ้นดินจก

หนังสือเสริมประสบการณ์ “เมืองไทยน่ารู้” ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร์ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

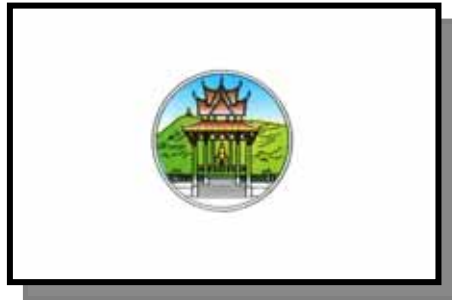
ซิ่น หมายถึง ผ้าที่ทอเป็นผ้าถุง

ตีนจก หมายถึง ผ้าที่ทำเชิงเป็นลวดลายต่างๆ สวยงาม นำไปเย็บรวมต่อกันกับซิ่นเรียกว่า ผ้าซิ่นตีนจก

ผ้าซิ่นหรือผ้าซิ่นตีนจก เป็นผ้าซิ่นสำเร็จในสมัยก่อนหญิงสาวชาวบ้านส่วนมากจะฝึกหัดทอผ้าซิ่นตีนจก เพื่อเก็บไว้นุ่งสำหรับเวลามีงานเทศกาลที่สำคัญ โดยเฉพาะงานทำบุญที่วัด ใครนุ่งผ้าซิ่นตีนจก ถือว่ามีหน้ามีตา เพราะเป็นงานฝีมือที่ประณีตงดงาม หาผ้าชนิดใดๆ เปรียบเทียบมิได้ ซึ่งการทอผ้าตีนจกต้องใช้ความพยายาม ความละเอียดลออ ใช้เวลาในการทอนานมาก ดังนั้นผ้าซิ่นตีนจก จึงเป็นสัญลักษณ์ของความขยันหมั่นเพียร ใครทอผ้าซิ่นตีนจกได้แล้วก็สามารถทอผ้าอย่างอื่นๆ ได้ นอกจากนี้แล้ว คนที่นุ่งผ้าซิ่นตีนจกจะบอกถึงความเป็นสาวโดยสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะมีเหย้ามีเรือนได้ และมีความเชื่อว่าจะเป็นแม่บ้านที่ดี

จังหวัดอุทัยธานี

เครื่องหมายประจำจังหวัด: ภาพลี้ลับพลาจตุรมุข หน้าบรรณศาลาตราจักรี ตั้งอยู่บนยอดเขา
แก้ว

คำขวัญประจำจังหวัด

“อุทัยธานี เมืองพระชนกจักรี ปลาแรดรสดี ประเพณีเทโว ส้มโอบ้านน้ำตก
มรดกโลกห้วยขาแข้ง แหล่งต้นน้ำสะแกกรัง ตลาดนัดดังโคกระบือ”

สถานที่น่าสนใจของจังหวัดอุทัยธานี

เขาสะแกกรัง

จากบริเวณลานวัดสังกัสรัตนคีรี มีบันไดขึ้น
ไปสู่ยอดเขาสะแกกรัง เลี้ยวบริเวณสนามกีฬา
จังหวัดไปตามทางขึ้นสู่ยอดเขา สามารถมองเห็น
ทิวทัศน์เมืองอุทัยธานีได้กว้างขวาง เป็นที่ตั้งของ
มณฑปประดิษฐานรอยพระพุทธรบาทจำลอง ซึ่ง
ย้ายมาจากวัดจันทาราม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2448
ด้านหน้ามีระฆังใบใหญ่ที่พระปลัดใจและชาว
อุทัยธานีร่วมกันสร้าง เมื่อ พ.ศ. 2443 ถือกันว่า
เป็นระฆังศักดิ์สิทธิ์ ใครที่ไปเที่ยวอุทัยธานีแล้ว
ไม่ได้ขึ้นไปตีระฆังใบนี้ก็เท่ากับไม่ได้ไปเที่ยว
อุทัยธานี

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี

การเก็บข้าวขึ้นยุ้ง

เมื่อทำพิธีบอกกล่าวแม่โพสพ และขนข้าวเปลือกเข้าเก็บไว้ในยุ้งฉางแล้ว ก่อนจะนำข้าวไปขาย หรือนำไปสีเป็นข้าวสาร จะมีพิธีรับขวัญข้าวขึ้นยุ้งฉาง และเมื่อเก็บข้าวส่วนใหญ่ไว้ในยุ้งฉาง ถ้ายังมีข้าวอีกส่วนหนึ่งที่ยังตกเรี่ยอยู่ในนาอีก ต้องเก็บหรือเชิญมาไว้ด้วย โดยกล่าวว่า “ขออัญเชิญแม่โพสพ แม่ไพศรี แม่วิมาลา แม่จันทร์เทวี แม่ศรีโพสพ เชิญมาแม่มา ขึ้นยุ้งขึ้นแคว กู้ก้องร้องเรียกทั่วท้องทุ่งนา มาแม่มาขึ้นยุ้งขึ้นฉาง” ผู้ที่ไปเชิญจะเก็บข้าวที่ตกเรี่ยใส่กระบุง แล้ววางบนสาแหรก เอาชอฉายทำคาน มีผ้าขาวม้าคลุมกระบุง ระหว่างเดินทางไปและกลับ ห้ามพูดกับผู้ชายเป็นอันขาด นำข้าวที่เก็บมาใส่ยุ้ง แล้วนั่งบอกอธิษฐาน ให้แม่โพสพอยู่ในยุ้งนี้มีความสุข เมื่อถึงเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ จึงทำพิธีตักยุ้งอีกครั้ง แล้วจึงนำไปสีเป็นข้าวสารได้

การประกอบพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับการทำงานของคนชาวนา จังหวัดอุทัยธานี เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน นับเป็นความชาญฉลาดในการใช้ภูมิปัญญาในการสร้างขวัญ และกำลังใจในการทำงานให้ได้ผลดี และเห็นความสำคัญของการทำนาคงที่จังหวัดอุทัยธานี ได้รับกล่าวขานว่าเป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำ มาจนทุกวันนี้

กรุงเทพมหานคร

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ

คำขวัญประจำจังหวัด

“ช่วยชุมชนแออัด ขจัดมลพิษ แก้ปัญหาโรคติด ทุกชีวิตรื่นรมย์”

สถานที่ที่น่าสนใจของกรุงเทพมหานคร

พระบรมมหาราชวัง

เมื่อแรกสร้างประกอบด้วย 3 ส่วน คือ พระมหาปราสาท พระราชมณเฑียรสถาน และวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีเนื้อที่ 132 ไร่ ลักษณะแบบแผนการก่อสร้าง คล้ายคลึงกับ

พระบรมมหาราชวังเก่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ มีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม อยู่ในบริเวณวัง เหมือนกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เดิมชื่อพระที่นั่งอินทราภิเษกมหาปราสาท เป็นพระมหาปราสาทองค์แรกที่สร้างขึ้นในพระราชวัง เป็นที่ประดิษฐานพระบรมศพพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระอัครมเหสี และพระบรมวงศานุวงศ์ใช้ประกอบพระราชพิธีสำคัญเช่น พระราชพิธีการมงคล และบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง
โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

สร้างในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ.2419 ใช้เป็นที่รับรองพระราชอาคันตุกะชั้นพระราชอาธิบดี หรือชั้นประมุขของรัฐ นอกจากนี้ยังมีหมู่พระที่นั่งสำคัญอื่นๆ เช่น พระที่นั่งราชกรณียสภา พระที่นั่งมุลสถานบรมอาสน์ พระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ฯลฯ

วัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือวัดพระแก้ว

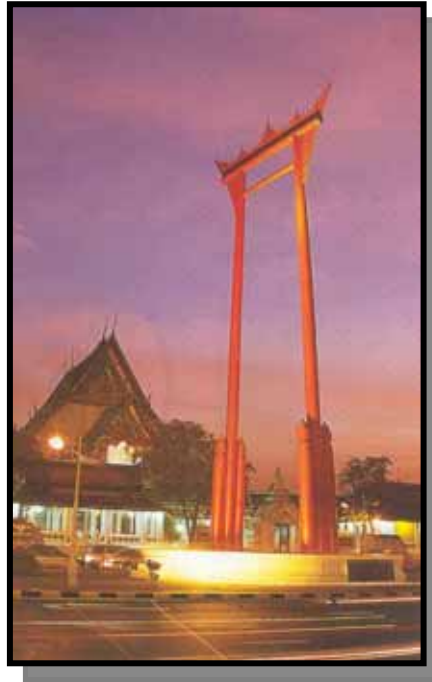
เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ตรงมุมด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ของพระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) และใช้เป็นประกอบพระราชพิธีทางศาสนาที่สำคัญวัดพระแก้วสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2327 และได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 - 9 ตลอดทุกรัชกาลภายในพระอุโบสถ และระเบียงรอบวัดมีภาพจิตรกรรมฝาผนังสวยงามมาก สิ่งที่น่าสนใจอื่นๆ ภายในวัด ได้แก่ พระปรางค์ 8 องค์ พระศรีรัตนเจดีย์ ปราสาทนครวัดจำลอง ฯลฯ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)

ตั้งอยู่ที่ถนนมหาราชช้างพระบรมมหาราชวัง เป็นวัดเก่าแก่ที่พระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์เกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ ได้เล่าเรียนพระปริยัติธรรม วัดนี้ถือเป็น วัดประจำรัชกาลที่ 1 ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะ วัดโพธิ์ขึ้นใหม่ทั้งหมดและได้นำเอาตำราวิชาการด้านต่างๆ มาจารึกไว้โดยรอบเพื่อเป็นการเผยแพร่ ความรู้แก่ประชาชน ถือได้ว่าวัดโพธิ์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย นอกจากนี้ที่ วัดโพธิ์ยังมีพระพุทธรูปไสยาสน์องค์ใหญ่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 ก่ออิฐถือปูนปิดทองทั้งองค์ ยาว 49 เมตร สูง 12 เมตร ที่ฝ่าพระบาทแต่ละข้างมีลวดลายประดับมุกเป็นภาพมงคล 108 ประการ อัน เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของมหาบุรุษตามคติของอินเดีย

เสาชิงช้า

ศาสนาพราหมณ์มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตชาวไทยอยู่มาก เมื่อสร้างกรุงเทพฯ เสร็จแล้วจึงมีการสร้างโบสถ์พราหมณ์และเสาชิงช้า เดิมตั้งอยู่ริมถนนบำรุงเมืองทางจะเลี้ยวไปถนนดินสอ มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2327 และย้ายมาตั้งถนนบำรุงเมืองในปัจจุบัน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 บริษัทหลุยส์ ที. เลียวโนเวนส์ ซึ่งเป็นบริษัทค้าไม้ได้อุทิศซุงไม้สัก เพื่อสร้างเสาชิงช้าใหม่ เสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2463 ซ่อมใหม่เมื่อ พ.ศ. 2502 มีส่วนสูงทั้งหมด 21.12 เมตร เสาชิงช้านี้ใช้ประกอบพิธีตรียมปวาย หรือพิธีไล่ชิงช้าในศาสนาพราหมณ์ ซึ่งจัดให้มีในเดือนยี่ของทุกๆ ปี และยกเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2478

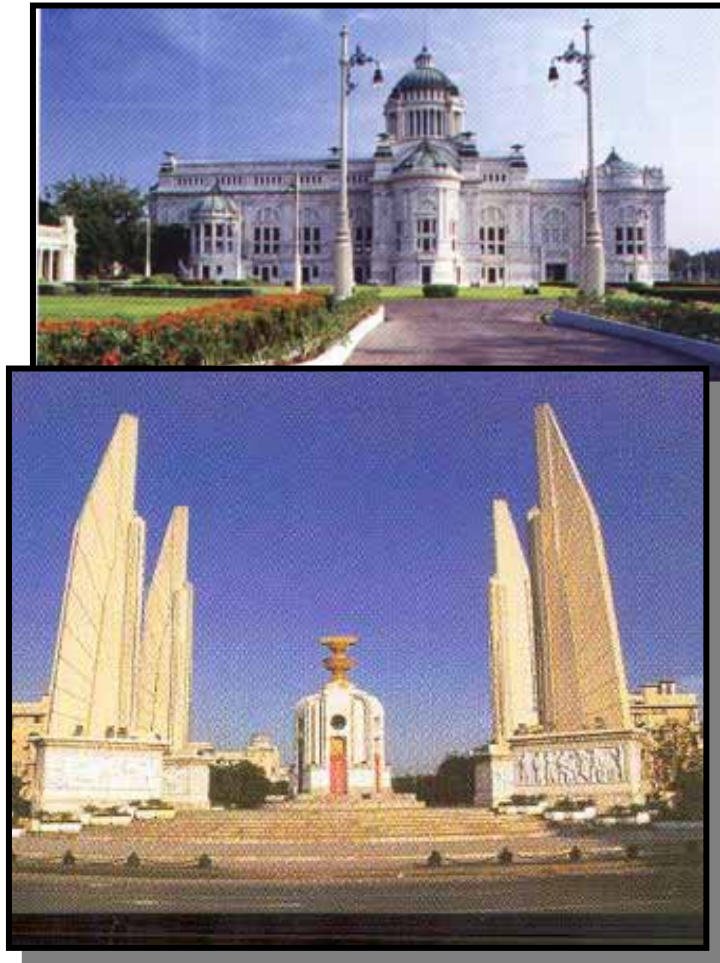
พระที่นั่งอนันตสมาคม

สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นอาคารหินอ่อน แบบเรอเนสซองส์ ของประเทศอิตาลี ทั้งนี้มีพระราชประสงค์ที่จะสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่รับรองแขกเมืองและประชุมปรึกษาราชการแผ่นดิน พระที่นั่งนี้สร้างเสร็จในสมัยรัชกาลที่ 6 บนเพดานโดมของพระที่นั่งมีภาพเขียนเฟรสโก ที่สวยงามมาก เป็นภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1 - 6 แห่งราชวงศ์จักรี

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

พระที่นั่งอนันตสมาคม ใช้เป็นที่ประกอบพระราชพิธีรัฐพิธีต่างๆ และเคยใช้เป็นที่ประชุมรัฐสภา ภายหลังจึงได้ย้ายการประชุมมายังรัฐสภาใหม่ ซึ่งอยู่ด้านหลังของพระที่นั่งนี้

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

ตั้งอยู่ที่ถนนราชดำเนินสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 อนุสาวรีย์นี้ออกแบบโดยศาสตราจารย์ ศิลป พีระศรี เริ่มลงมือก่อสร้าง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 มีพิธีเปิด เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2483 ตรงกลางประดิษฐานพานรัฐธรรมนูญ มีความสูง 3 เมตร หน้า 4 ด้าน

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ตั้งอยู่ที่ถนนพหลโยธิน รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2484 เพื่อเทิดทูนวีรกรรมของทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่เสียชีวิตไปในกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเรื่องการปรับปรุงพรมแดนไทยกับอินโดจีนใหม่

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

“บ้านช่างหล่อ” หมู่บ้านหัตถกรรม

ชุมชนบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีชื่อเสียงด้านงานหล่อพระพุทธรูปแบบ การหล่อพระเป็นกรรมวิธีที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน ตั้งแต่การปั้นองค์พระ ขัด แล้วลงรักปิดทองหรือรมดำ โดยเฉพาะในสมัยก่อนใช้ปูนทำแม่พิมพ์ เมื่อหล่อเสร็จแล้วจะได้องค์พระเกลี้ยงๆ จะต้องนำมาตีลายละเอียด ตัดเพิ่มเข้าไปที่ละองค์ เช่น พระกรรม นีวพระหัตถ์ นีวพระบาท ด้วยฝีมือของช่าง ซึ่งต้องใช้ความประณีตสูง แต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนากรรมวิธีทำแม่พิมพ์ โดยนำยางมาใช้แทนปูน สามารถหล่อออกมาโดยมีรายละเอียดขององค์พระพร้อมเสร็จได้ในขั้นตอนเดียว แม้กรรมวิธีในการหล่อพระจะเปลี่ยนไป แต่ความประณีตในงานสร้างพระพุทธรูปก็ไม่อาจปราศจากฝีมือของช่างชำนาญจากชุมชนบ้านช่างหล่อได้

การทำขันลงหินบ้านบุญ

ชุมชนบ้านบุญ ปัจจุบันตั้งอยู่ข้างวัดสุวรรณาราม ริมคลองบางกอกน้อย เป็นชุมชนเก่าแก่ในสมัยอยุธยา อพยพมาเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยา และมาตั้งถิ่นฐานที่กรุงธนบุรี เรื่อยมาถึงปัจจุบัน ชุมชนบ้านบุญ เป็นแหล่งทำขันลงหินที่หลงเหลือเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย สืบทอดวิธีการทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษสมัยอยุธยา ซึ่งมีขั้นตอนการทำโดยนำโลหะ 3 ชนิด คือ ทองแดง ดีบุก และทองมั่วหล่อ (ถ้ามีโลหะอื่นเจือปนจะทำให้เนื้อทองไม่ประสานกันดีแล้วจะแตกทันที) ใต้งลงในเบ้าหลอม หมกกลงไปในถ่านไฟ จนละลายเป็นเนื้อเดียวกัน เทออกเป็นแผ่นกลมในเบ้าหลอมที่มีน้ำหล่อ แล้วนำมาตีแผ่ขึ้นรูป โดยใช้ค้อนขนาดใหญ่ ใช้คนตี 2 คน สลับกัน ซึ่งต้องมีความชำนาญ ใช้น้ำหนักและจังหวะในการตี เมื่อตีจนขึ้นรูปเป็นขัน แล้วจึงนำมาตีลาย แต่งไปรอบๆ พร้อม ตะไบปาก เสร็จแล้วนำไปกลึง เพื่อกรอผิวขันให้เรียบเสมอกัน และขัดเงา ซึ่งเรียกว่าการ “ลงหิน” ในสมัยก่อนจะใช้หินละเอียดผสมน้ำห่อผ้าเอาลงในขันเหยียบหรือคดลึงลบรอยต่างๆในขันจนขึ้นเงา แต่ปัจจุบันจะใช้เบ้าหลอม ส่วนผสมทุบให้ละเอียดแล้วห่อผ้าลงขัดแทนและเรียกว่า “เหยียบเบ้า” ขันลงหิน คือ ผลผลิตจากฝีมือของคนไทยโดยแท้ นับได้ว่าเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

งานฝีมือกรงนกจากเขาสัตว์

การเลี้ยงนกเขาชวา เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานาน ศิลปะการฝึกเลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เลี้ยงต้องศึกษา และปฏิบัติให้ถูกต้อง ส่วนกรงนก(บ้านของนก) ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เลี้ยงบางคน ยินดีซื้อหาในราคาแพง เนื่องจากถือว่า กรงนกเป็นงานศิลปะ โดยเฉพาะกรงเก่าที่มีฝีมืองดงามประณีต เช่น กรงทรงสะตั้งจากยะลา กรงทรงโกอี้จากปัตตานี ยิ่งเก่ายิ่งหายาก และราคานั้นวันจะยิ่งแพงขึ้น พื้นที่ในชุมชนหมู่ที่ 5 แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีผู้ผลิตกรงนกสวยงาม ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่ผู้เลี้ยงนกเขาชวา ส่วนวัสดุที่เป็นเอกลักษณ์ของกรงนก เช่น หวายตะกร้า งาม้าง ก้านโคลน ไบลาน ไม้จริง ขอบเกี่ยวทำด้วยโลหะแก้ว นำมาแกะสลักนิยม ทำเป็นรูปสัตว์ที่เป็นสิริมงคล เช่น หงส์ และมังกร หัวกรงทำจากไม้จริง หรืองาม้างที่นำมาเลื่อยแล้วกลึง

การทำบาตรพระที่ชุมชนบ้านบาตร

เล่ากันว่า บรรพบุรุษของชุมชนบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ที่เข้ามาตั้งกองทัพอไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 หลังจากนั้นได้รวมกันมาอยู่ที่ตรอกเขมร และบ้านบาตรจนกลายเป็นชุมชน เนื่องจากมีวัดในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ หรือผู้มีฐานะต่างก็นิยมสร้างวัด ประกอบกับชาวเขมรในชุมชนแห่งนี้ มีชื่อเสียงด้านทำบาตรพระมานานกว่า 100 ปี และยังสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลานมาตลอดจนถึงปัจจุบัน